

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємство торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
Економіка, планування та управління бізнесом
на тему: «Способи мінімізації кредитного ризику банку (на прикладі банку
Південний)»

Виконавець:

студент 66 групи ФЕУП

Рудий Андрій Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.е., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Клевцевич Наталія Анатолівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність Економіка України початку двадцять першого сторіччя змусила всі ланки приватного бізнесу та й кожного суб'єкта підприємництва шукати відповіді на нові запитання, при тому що завдання кінця двадцятого сторіччя були ще й досі не розв'язані. Одне з перших це - управління ризиками. Це плата кожного суб'єктів господарювання за свободу дії, яка є невід'ємною. Основною метою дипломної роботи є розробка організаційно-методичних рекомендацій з удосконалювання управління кредитним ризиком комерційного банку.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємозалежних завдань:

- розкрити економічну сутність такого поняття як «кредитний ризик»
- розглянути та вибрати найбільш дієвий підхід до оцінки кредитного ризику.
- Проаналізувати кредитний ринок України та порівняти його зі світовим ринком.
- Провести практичне дослідження та зрозуміти як акціонерний банк «Південний» виявляє та захищає себе від кредитного ризику.
- Розглянути зарубіжний досвід боротьби з кредитним ризиком
- напрацювати рекомендації щодо удосконалювання системи захисту від кредитного ризику в досліджуваній банківській установі.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є група системних засобів для захисту від кредитного ризику акціонерного банку «Південний».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методологічні і прикладні проблеми управління кредитним ризиком комерційного банку.

Теоретичною методологічною основою дипломної роботи **являються** основні положення і висновки, сформульовані в наукових фундаментальних

працях вітчизняних і закордонних економістів в області теорії банківської справи.

Інформативною основою є праці українських і закордонних фахівців в області теорії і практики банківської справи в Україні; матеріали наукових конференцій; періодичної преси, дані бухгалтерського, управлінського й аналітичного обліку банку «Південний». В якості юридичної бази дослідження використані законодавчі і нормативні документи регулюючі банківську діяльність в Україні.

У ході дослідження використовувалися загальнонаукові методи, методи порівнянь, угруповань, спостереження, обстеження, комплексної оцінки, аналітичні процедури й ін. В роботі данні методи відображені в наступних випадках: методом порівняння ми виявили різницю між вітчизняними та зарубіжними системами в сфері мінімізації кредитного ризику, метод угруповання допоміг в більш чіткому та наявному показі як працює система та як різні варіанти впливають на загальну картину та окремі групи контрагентів, методом спостереження було виявлено в роботі банківських співробітників наглядний приклад не теоретичної, а саме практичної частини роботи по темі диплому, за допомогою обстеження я зміг на конкретних прикладах побачити систему мінімізації ризиків на декількох контрагентах, комплексна оцінка дала змогу відобразити дії співробітників банку на загальній картині, а саме зменшення кредитного ризику, аналітичні процедури дозволили згрупувати та представити в зручних наявних таблицях отриману інформацію.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних. Загальний обсяг роботи становить 97 сторінок. Основний зміст викладено на 56-85 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 2 рисунка. Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: **Кредитний ризик в банківській діяльності..** ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ У першому розділі «Теоретичні аспекти стратегічного розвитку підприємства» розглянуто сутність

стратегічного розвитку підприємства, види стратегічного розвитку, фактори, які обумовлюють вибір відповідної стратегії розвитку підприємства. У другому розділі «АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В АКЦІОНЕРНОМУ БАНК "ПІВДЕННИЙ"» проаналізовано в першу чергу аналіз кредитного ринку України, потім Характеристика фінансового стану та результатів діяльності банківської установи, а також Практика мінімізації кредитного ризику в акціонерному банку "Південний" У третьому розділі «ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХИСТУ ТА МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ» запропоновано Практичні аспекти організації системи захисту від кредитного ризику в акціонерному банку "Південний", а також розглянуто Зарубіжний досвід щодо мінімізації кредитного ризику.

ВИСНОВКИ Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі: Розкривши теоретичні аспекти визначення, мінімізації та коректного керування ризиками та практичну сторону даного питання в акціонерному банку «Південний» в кредитному департаменті, а саме відділі оцінки контрагентів, можна сформулювати наступні висновки:

1. Під кредитним ризиком звичайно розуміють ризик невиконання позичальником початкових умов кредитної угоди, тобто неповернення (повністю або частково) основної суми боргу і процентів по ньому у встановленні договором строки; рівень ризику постійно змінюється під впливом динамічного оточення; ризики, на які наражаються банки, безпосередньо пов'язані з ризиками їх клієнтів; банкіри повинні намагатися уникнути ризиків навіть більше, ніж інші підприємці, оскільки вони працюють не з власними, а з чужими грошима.
2. Якомога більш точна оцінка ризиків у банківській діяльності повинна мати за мету розробку методів управління ними в ході здійснення активних та пасивних операцій. Теорія і практика оперують різними методами оцінки ризику, різноманіття яких викликано безліччю ризиків і ризикових ситуацій. Однак оптимального підходу до оцінки не існує. Всі вони характеризуються певною часткою умовності. Тому

для його оцінки необхідно застосовувати як якісні, так і кількісні методи.

3. Акціонерний банк Південний був заснований у 1993 році. На сьогоднішній день Південний є одним з банків, які найбільш динамічно розвиваються в Україні, і займає лідируючі позиції банківського рейтингу країни. Останім часом банк перейшов з регіонального на всеукраїнський. Основні центри розвитку Київ, Дніпропетровськ та Львів, таким чином охопивши основну території України. Структура капіталу, що склалась на кінець звітного року не містить ознак загрози фінансової стійкості, а його абсолютний розмір відповідає нормативним вимогам щодо його розміру.
4. Як видно, методика оцінки кредитного портфеля установами акціонерного банку «Південний» є досить простою. Недоліком її можна назвати абстрактність окремих показників та критеріїв їх визначення. Наприклад, яке співвідношення матеріального стану позичальника та суми кредиту слід вважати низьким або середнім, чи як визначити ринкову позицію позичальника. Досить малу вагу при розрахунках отримує критерій "прибутковість-збитковість". Дана методика є характерним прикладом адаптації банком оціночних критеріїв до практичного застосування, про яку йшла мова раніше.
5. Особливою вимогою до кредитного інспектору при підготовці всіх документів для підписання договору застави є перевірка параметрів предмету застави.
6. Предметом застави не можуть бути національні культурні та історичні цінності, об'єкти державної власності, приватизація яких заборонена законодавчими актами, а також майнові комплекси державних підприємств та їх структурних підрозділів, що знаходяться в процесі корпоратизації (ЗУ "Про заставу"). Але так як серед позичальників акціонерного банку «Південний» не було державних підприємств, то увага приділяється перевірці інших можливих порушень.

7. Працівниками кредитного відділу особлива увага приділяється перевірці документів, що встановлюють права заставодавців на це майно, та повноважень представників заставодавців на підписання договорів застави. Бо недотримання таких умов може призвести до визнання договору застави недійсним з поверненням предмету застави заставодавцю, як того вимагає Цивільний Кодекс. Цей підхід «максимум виграшу», підхід «оптимальна ймовірність», підхід «оптимальна мінливість», підхід «мінімум ризику».
8. *Страхування.* акціонерного банку «Південний» опосередковано використовує послуги страхових компаній лише з приводу страхування заставленого майна. Як правило, страховий поліс вимагається «Південним» при передачі позичальником у заставу предмету іпотеки. Майно має бути застраховане за рахунок заставодавця у повному обсязі на користь банку на весь термін дії договору застави. При настанні страхового випадку (загибелі заставленого майна) банківська установа матиме переважне право задоволення своїх вимог із суми страхового відшкодування. Але при розрахунку ступеню мінімізації кредитного ризику за умов страхування заставленого майна, увага кредитного інспектора обов'язково звертається на те, що страхове відшкодування майже завжди менше вартості застрахованого майна (50 - 80 %). Отже якщо, наприклад, заборгованість за позикою складає 80 % від вартості застави, то у разі загибелі майна (здійснення страхового випадку) заборгованість позичальника може бути не погашена у повному обсязі за рахунок виплат страхової компанії.
9. Важливим напрямком зниження кредитних ризиків є дбайливий підхід щодо питання забезпечення виконання позичальником взятих на себе кредитних зобов'язань перед банком: банк користується такими формами забезпечення виданих кредитів як застава і поручительство. В якості застави приймається нерухомість, транспортні засоби, майнові права на грошові кошти. Співвідношення забезпечених позик до

загальної суми наданих позик (за виключенням врахованих векселів та позабалансових зобов'язань) станом на 31.12.2016 р. становить 95,1 %, в тому числі забезпечених ліквідною заставою – 41,7 %. Заставлене майно має достатню вартість, щоб повернути наданий кредит та відсотки за користування кредитом, а також покрити всі видатки, пов'язані з процесом реалізації застави.

АНОТАЦІЯ Рудий А. О. «Способи мінімізації кредитного ризику банку (на прикладі банку Південний)». Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «_____» за магістерською програмою (шифр та назва спеціальності) професійного за спрямування «_____». – (назва магістерської програм) Одеський національний економічний університет. – Одеса, 201___. У роботі розглядаються теоретичні аспекти Поняття кредитного ризику та його сутність, Підходи до оцінки **кредитного ризику**, Можливості мінімізації кредитного ризику.

Проаналізовано Аналіз кредитного ринку України, Характеристика фінансового стану та результатів діяльності банківської установи, Практика мінімізації кредитного ризику в акціонерному банку "Південний", Зарубіжний досвід щодо мінімізації кредитного ризику

Запропоновано Практичні аспекти організації системи захисту від кредитного ризику в акціонерному банку "Південний"

Ключові слова: універсальні банки, спеціалізовані банки, мінімальний статутний фонд, місцеві кооперативні банки, регіональні банки, міжрегіональні банки, регулятивний капітал, пасивні операції комерційних банків, активні операції комерційних банків, депозити, лізинг, факторинг, форфейтинг, процентний ризик, кредитний ризик, валютний ризик